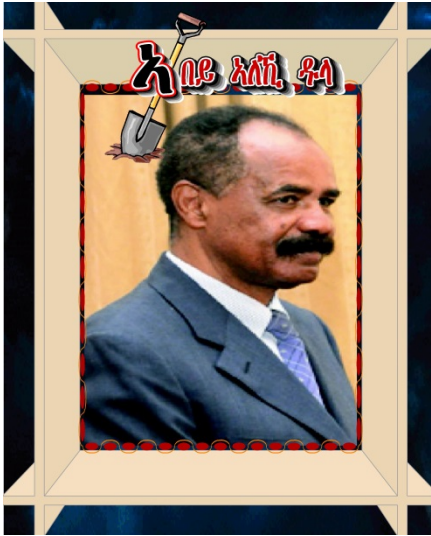

አበይ አለኼ ዱላ ኤርትራውያን?

ረድኢ መሐሪ /አለና/ 26 ሐዳር 2014 ዓ.ም.

“ዱላ ግርም መድሃኒት ኢያ! ደርግ ብዱላ ምስ ተደሰቐ ኢዩ እሺ ሐራይ ኢሉ ኣብ ኣትላንታ ዝተባህለት ከተማ ብሰላም ንክዘራረብ ተቐሰቡ። ሕጂውን ክሳብ መንግስቲ ሃይለማርያም ስዩም ዝብልን ናጽነት ኤርትራ ጋህዲ ዝኸውንን ብዘተ ዘይኮነስ ብዱላ ጥራይ ክዘበጥ ኢዩ ዘለዎ። እቲ ምንታይ ሰላም ንደርግ መዘናግዲ ገበግምበር መሰረታዊ ፍታሕ ንምምጻእ ዝጀመሮ ጉዳይ ኣይኮነን። እምበኣር ሃባርም ደቀይ፡ ደቂ ኤርትራ! ሓደራኹም እዛ ዱላ ካብ ኢድኩም ኣይትፍለዩዎ”

ቃል ሓርበኛ ኣቶ ብሃይማኖት ዝተባህሉ ኣቦ ተቐማጣይ ሸላሎ ኣብ 1989 ዓ.ም ዝተዛረብዎ ኢዩ። ኣብቲ ጊዜ ኣብ መደብ ድምጺ ሓፋሽ ኤርትራ ቀቅድሚ ዜና ዝንበብ ዝነበረ ወርቃዊ ቃላት ሓርበኛ ኤርትራዊ ኣቦ ኢዩ።

በዛ ዱላ እትብል ወርቃዊት ቃል ኣበይ ብሃይማኖት ነዚ ጽሑፍዚ ክጀምር እክለኹ ድማ መዓመቕ ባሕሪ ልበይ ባህ እብለኒ። ሎሚ ኤርትራዊ ሰብ፣ ብፍላይ ድማ ኤርትራዊ መንእሰይ ከም ሃይማኖቱ ክኣምነሉ ዝግበኦ ሰራተ-እምነት፤ ንገበነኛ ኢሳይያስን ቁንጣሮ ጭፍራ ህግደፍን ብዱላ ምዘባጥ ዝብል ጥራይ ክኸውን ይግባእ። ኣበይ ኣላ ግን እታ ዱላ?

እቶም ካብ ምንጋጋ ኣረሚን ኢሳይያስ ፍትሒ ንምርካብ ሰላማዊ ኣገባብ ቃልሲ ጥራይ ኢዩ መፍትሒ ዝብሉ ዘለዉ መራሕቲ ናይ ገለ ሰልፊታትን ውድባትን፤ ውሑዳት ተበለጽቲን ብጥንታዊ ማሕላ ዝጸንዑ እሙናት ደቂ ዕቁብ ኢሳይያስ ምኻኖም እናተፈልጡ ይመጽኡ ኣለዉ። ሰላም ኣብ መቐብር ኢሳይያስ እትጥቀሱ ተኸሊ'ምበር፣ ንሱ ብሂወት ኣብ ዘለዉሉ ጊዜ እትዝራእ ፊልሲ ኣይኮነንትን። ክቡራት ኣሕዋተይ! ዱላ ኤርትራውያን ግን ኣላዶ? መንክ ይሓዛ? ወ.ዘ.ተ... ዝብሉ ሕቶታት ክምለሱ እዋናዊ ጉዳይ ኢዩ።

ዓመተ-2014፣ ኣብ ዱሮ ንሓመድ ድበ ኢሳይያስ ኢና ዘሎና። ሎሚ ኢሳይያስ ኣብ ልዕሊ ኤርትራውያን ዝነበሮ እምነት ጸንቂቐ ኢዩ። ንሱን ኩሉ መንግስታዊ ትካላቱን ከኣ ብደምህት ይሕሎ ኣሎ። ኣብ ከምዚ ዝበለ እዋን ኣፈርክቡ፡ ከም ኮሮሮ ጥሪ ክህረም ምተገብኡ። ኣብ ውሽጢ ሃገር ብወገን ናቕፋ ይኹን ሳዋ፣ ብወገን ደቡብ ይኹን ምብራቕ ኣብ ዘዝኸፈቶ ኣኼባት ብህዝቢን ብሰራዊትን ንርእሱ ዘናውጹ ሕቶታት ክለዓሉ ጀሚሮም ኣለዉ። እቲ ቀደም ከም ሓደ ወረጃ መራሒ፣ ከም ነቢዩ ከይተረፈ ዝረኣየሉ ዝነበረ ጊዜ ሎሚ የለን። ስለዚ ኩላትና ህዝቢ ኤርትራ ብዘይ ኣፈላላይ፣ ዕምሪ በላዒና ኢሳይያስ ኣራዊት ንምሕጻር ሎሚ ደዱላና ሒዝና ንዕደም ኣሎና። ሎሚ ኢሳይያስ ብዘይካ ናይ ክፍኣት ውጥን ምሕንጻጽ፡ ኣብ ምሕደራ ኤርትራ የለን። ኣብዚ ዱላ ኣድላዩ ኮይኑሉ ዘሎ ጊዜ፡ ንኤርትራ ኣብ ውሽጢን ኣብ ደገን ብኩሉ ሸነኻት ዘመሓድሩዎ ዘለዉ፡ የማነ ገብረኣብን ሓጎስ ክሻን ኢዮም።

ከምቲ ብዕራይ ሰነ ነቲ ግናይ ወርሓት ፋፍፍፍ! እናበለ ጥራይ ዝሓልፎ፤ ኣባ-ጓይላ ጭፍራ ህግደፍ ኢሳይያስ ድማ ነቲ ዘለዎ ቁጠባዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ዲፕሎማሲያዊን ስነ-ኣእምሮአዊን መዋጥር ንምስጋር ዘየሎ ክነሱ፤ ኣብ ፈቐዶ ዲጋታት ኣለኹ እናበለ ክሰሓግ ክንሰምዖ ወሪሕና ኢና።

ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ዘመን ኣፍ-ኣርክቡ ንሕና ደቂ ሔማ ኤርትራ'ምበኣር እንታይ ንግበር? ቅድሚ ኩሉ ጉዳያትና ኣብ ጉዕዞና ንሓርነት፣ መንግስትናን ዘይመንግስትናን ሰባት ከነለሊ ምተገብኡ። ካብ ኣካይዳ ውሕጅ ዝኾነ መንገዲ ደምበ ተቐውሞ፡ ምህሮ ክቕሰም ምተገብኡ። እወ! ኣብ ኣኢድና ዱላ ኣቦይ

በሃይማኖት ሒዘና፣ ካብ ዘረባን ጽሑፋትን ናብ ግብሪ ክንሰግር ንሕተት ኣሎና። ካብ ፋሕ-ፋሕ ምባል፡ ምውንቛልን ብትሕቲ ሃገራውነት ብኣውራጃ ምዝራብን፣ ናብ ዝጸበበ ደምብ ክንጥርነፍ ግዜ ይሓተና ኣሎ። ኣይንህመም ህዝበይ! ንስመር፣ ኣብ ሓደ መስርዕ ንወደብ፤ ኣብ ሓደ መንደቕ ንልገብ!!

መልኣኩሞት መራሒ ህግደፍ; ድምጹ ብማይክሮፎን ኣብ ዝሰማዕናሉ ኣብ ዓመተ 2014፣ “እንግጢዕ ንዘርእ ኣሎና” ክብለና ወራሑ። ኣብ ግራት እንግጢዕ ዝተኻዕወ ዘርኢ ድማ፣ ኣብ ግራት ሽዕብት ከም ዝተዘርእ ስርናይ ብርንሃዮ ክኸውን ዝከኣል ኣይኮነን። ብድሕሪ ቃለ-ጉዳይ ኢሳይያስ ኣብ ሓድሽ ዓመት 2014፣ ጽባሕ ቢጊሓት ኣብ ጽላል ቀባሮ ወዛሕዛሕ ክንርኢ ኢና። እቶም ብግዝያዊ ረብሓን ብትውልዲን ኣብ መስርዕ ኢሳይያስ ዝለገቡሎምን ብኣግኡ ጸሊም መንጠሊና ዓድጉ ክንብለኩም ንደሊ።

‘ኣቦይ ዝሃቡኒ መንበር፣ ወዲቓ ዘይትሰበር ሞይታ እውን ዘይትቕበር’ ዝብል፤ ንስም ዝገልጽ ሕንቅልሕንቅሊተይ ከም ዝነበረ ኣብ እትዝክረሉ ግዜ፣ ሓርቦኛታት ኣቦታትና እኒ ሸኽ ኢብራሂም ሱልጣን ዓሊ፣ ወልደኣብ ወልደማርያም፣ ዓብደል ቃድር ከቢረ ራእሲ ተሰማ ኣሰበሮም ወ.ዘ.ተ... ዝገደፉልና ካብ ስም እትዓቢ ሓያል መሳርሒ፣ ዘይትወድቕን ዘይትሰበርን ሃብቲ ከም ዘላትና የዘኻኸረና። እምነት ኢያ! ነንበይኑ መልክዓት ዘለዎ ባህርያዊት ህያብ ኢያ።

እምነት ምስ ፍቕሪ ሃገር፣ ሃይማኖታዊ ክብሪታትን ባህርያዊ ፍቕሪን ዝተሓዋወሰት ህያብ ኢያ። እምነት ንዓና፣ ልዕሊ መዳፍዕን ልዕሊ ሚሳይላትን ኢያ። እምነት ንኤርትራውያን ንጊንጢ ኩነታት ብተኣምር እትቕይር ዘይትበርስ ባህርያዊት ህያብ ደቂ ሰባት ኢያ። ሎሚ ንሕና ኤርትራውያን ነቲ ብጭፍራ ህግደፍ ዝተመንዘዐ ሓርነትና ንምርካብ ኣብ እንቃለሰሉ ዘለና እዋን፤ ብርግጽ ነዚ ዓማጺ ስርዓት ብዘይ ዱላ ክንስዕር ኢና ኢልና፣ ዶ ንኣምን ኢና?

ገለ ምንቅስቃሳትን መራሕተንን ንጉዳይ ተቓውሞ ከም መንበሪ ወረቕት ወይ ፍቓድ ንግዲ ጥራይ ኢዮም ዝጥቀሙሉምበር ንህዝቢ ኣለዓዲሎም ክርቢት ሰውራ ክሸርጥጡ ሓሊሞምውን ኣይፈልጡን ኢዮም። ካብ ኣብ ሓራን ዲሞክራሲያዊትን ኤርትራ ኣብ ከምዚ ዘለናዮ ዘራጊቶ እዋን ንክነብር ዝመርጹ፤ ሓርነት፣ ልዕልና ሕጊ፣ ህንጻ ቅዋማዊ መንግስቲን ማዕርነታዊ ኣነባብራን ኣለርጂ ዝገብረሎም ሰባት ኣይሰኣኑናን ኢዮም። ዱላ ንሓዘ።

ብሕልና ምግዛእ ምልክት ሰብኣዊ ክብረት ኢዩ። ወዲ ሰብ ብመልኣሱ ዚዛረቦን ብሕልንኡ ዝፈርዶን ማዕሪ ምስ ዘይከውን፣ ሕልና ኣልቦ ፍጡር ይበሃል። ሎሚ ኣብዚ ስርዓት ህግደፍ ዝሰሓገሉ ዘሎ እዋን ወዲነይ-ወዲነዮ፤ ሓያሎይ ደቂ ሃገር ገለ ብረብሓ ገለ ከኣ ብክቱር ፍርሒ ንሕልንኡም ጸቕጦም ዓይኖም ንዝረኣዮቶ ንክምስክሩ ኣይከኣሉን። ኣብ ወጻኢ ካብ ዘለዉ ብዙሓት ኣብ ውድብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዝነበሩ ገዳይም ተጋደልቲ፣ ንኢሳይያስ ኣፈወርቂ ከም ገዲም ወዲ ዕቁቦም ስለዝቐጸርዎ፤ ውሑዳት ድማ ኣብ ግዜ ሰውራን ብድሕሪ ናጽነትን ኣጸቢቆም ዝጠዓስሉ ብኢድ ኢሳይያስ ገበናት ስለዝፈጸሙ፤ ብዛዕባ ዕላማን መንገዲን ህግደፍ ሕልንኡም ዝወሰኖ ፍርዲ ክዛረቡሉ ኣይደለዩን።

ብዙሓት ኤርትራውያን ከኣ ንኢሳይያስ ከም ወዲ ኣውራጃኡም ስለዝመስሎም፣ ንሱ እንተወዲቐ ብካልኣት ኣውራጃታት ወይ ሃይማኖት ከይንግዛእ ካብ ዝብል ዘይበሰለ ሃምቡ-ሃምቡ ሓሳባት ኣብ ጎድኒ እዚ ዝሮኸቦኸ ስርዓት ተጣቢቐም ይርክቡ ኣለዉ።

ገለውን ንኢሳይያስ ከም ወዲ ሃይማኖቶም ስለዝቐጸርዎ፣ ንሱ እንተዘየለ ብካልኣት ሃይማኖታት ክንግዛእ ኢና ካብ ዝብል ኣተሓሳስባ ንምድጋፋ መሪጸም። ሎሚ ገበናኛ ኢሳይያስ ካብ ሰዓት ኣፍ-ኣርክቡ ተመሊሱ ትንፋስ ክክርእ ዝከኣል ኣይኮነን። ኣብ ውሽጢ ሃገር ብዘሎ መላእ ህዝቢ ኤርትራን ዝርካቡ ሓይልታት ምክልኻልን ኣጸቢቐ ስለዝተለለዩ፣ ኣብ ደገ ብዝሰማዕ ጣቕዲት ተበለጸቲን ዘይንቐሓትን ንትርግታ ልቡ ከህድእ ዝከኣል ኣይኮነን። ሎሚ ኣብ ኩሉ ሸነኻት ኤርትራ ዘረባ ተፈንዩ ኢዩ። ሰብ ብዛዕባ ህግደፍ ቃሕ ዝበሎ ዝዛረበሉ ግዜ ተኸሲቱ ኣሎ። ዱላ ንሓዘ ህዝበይ።

ከምቲ መሬት ኣብ ድቕድቕ ጸልማት ሓዲራ ቡብቐሩብ ከብዲ ኣድጊ ትኸውንን ጸሓይ ኣዱንያ ትበርቕን ከኣ፤ መንነትን እንታይነትን ኢሳይያስ እናበርሀን እናተቐልፀን ክመጽእ ምዃኑ ኣይንጠራጠርን

ኢና። ከምቲ ደጋጊምና ዝጸሓፍናዮ፤ ኢሳይያስ ወገን፣ ብሄር፣ አውራጃ፣ ወረዳ፣ ዓዲ፣ ሃይማኖት ዘይብሉ አረሚን ሰብ ኢዩ።

“ተሓቢኤን ይጠንስኦሞ ሰብ አኪቦን ይሓርሰኦ” ከም ዝበሃል፣ ኢሳይያስ እቲ ቅድሚ ኣርበዓ ዓመታት ኤርትራውያን ንምጽናት፣ ነዛ ሃገር ድማ ቡሶላ /ኮምፓስ/ ከም ዘይብላ መርከብ ናብ መአዝኑ ዘይፍለጥ ግብ ዝበለ ጸልማት ንምድቕዳቕ ተሓቢኡ ዝጠነሶ ሰብብ ድቂ፤ ሎሚ ኣብ ዘመን ሳልሳይ ወለዶ ኤርትራ ብጥጅእ ደምሀት ተጋሂዶ ኣሎ።

ናብቲ እንብህጎ ርሻን ሓርነት ንምብጻሕ፣ ‘ጀብሃን ሻዕብያን፣ አከለጉዛይ፣ ሓማሴንን፣ ሰራዮን ቆላን ከበሳን፣ አስላምን ክርስትያንን ትግረን ትግርኛን ወ.ዘ.ተ... ከይተበሃሃልና፣ ናይ ትማሊ ዝነበረ መንገዲ ክንጥምት ይግበአና። ኢሳይያስ ቅድሚ ትማሊ፣ ትማሊን ሎሚን ከመይ ዝአመሰለ ሕብርታት ይቐያይር ከም ዝነበረ ንምፍላጥ ድማ ሕሩድን ዕጣንን ዘድልዮ ጉዳይ ኣይኮነን።

ንሕና ደቂ ቆላን ከበሳን ኤርትራውያን ዘይነጽፍ ፈለግ ኣሎና። ናይ ሎሚ መንነትና፣ ተግባራት ህግደፍ ብአውራጃን ሃይማኖትን ዝሓምሮጎ ሓበጃራዊያ’ኳ እንተመሰለ፤ ኣይተረኮነን። ካብ ኤርትራዊ ክውንነት፣ ስነ-ምግባርን ባህሊን ዝሓከለ ዕሉል ገበነኛ ኢሳይያስ ኣፈወርቂ፣ እተን ንኣርበዓ ዓመታት ዝቐንዮን ዝነበረ ስልኪታት ክራሩ ተበታቲኹን ኢዩን። ሎሚ ኣብ ኣፍ-ኣርክቡ ዕምሩ ኣትይሉ ኣብ ዘለዉሉ ተሃዋሲ ግዜ ድማ በታ ተሪፋቶ ዘላ እንኮ ዘይተበትኩት ስልኪ ክራሩ ገይሩ ናይ ቀደም ደርፊ ንክደርፍ ዝመጣጠር ዘሎ ዘይክውንነታዊ ፍጡር ምዃኑ፣ ካብ እንግንዘብ ኣይወሓደን።

‘ተካል ሓሙ ሸዊት ሓጋይ ይእዝዝ’ ከም ዝተባህለ፤ ኣብ ኣፍ መቐብር ዝበጽሐ ውጽዕ ድማ ዘይእዝዝ ነገር የለን። ኢሳይያስ ካብ ቃሬዛ ንምምላሰን ነቲ ኣብ ቀብሩ ንክብላዕ ዝተአዘዘ ቋሬጣ ንምድንጓይን፣ ካብን ናብን የዕለብጥ ኣሎ። ሎሚ ኣብዚ ዓለምና ናብ ንእሽቶ ቁሸት እናተቐየረት ትኸደሉ ዘላ ዘመነ-ዓውላማ፣ ኢሳይያስ ብሂወት ኣብ ልዕሊ መሬት ክሳብ ዘሎ፤ ኣብ ሃገርና ኤርትራ ባኒን ፍትሒን ክመጽእ ማለት ዘበት ኢዩ። እሞ ኣንታ መንእሰይ ዓይኒ ከተማ፣ ነታ ከም ጽላተ ሙሴ ዝጠፍአት ዱላ ኣቦይ በሃይማኖት ሓቢርካ ድለያሞ ንፍትሒ ቀልስ።

alenakoena@gmail.com

